

Wniosek o wszczęcie postępowania habilitacyjnego, KRAGH

Załącznik nr 2: Autoreferat w języku polskim

Imię i nazwisko:

Imiona: Ulrich Timme. Nazwisko: Kragh

Posiadane dyplomy, stopnie naukowe:

a) Licencjat (B.A.):

1998: licencjat, tybetologia, University of Copenhagen, Wydział Nauk Humanistycznych, Katedra Studiów Azjatyckich, Dania

2012: licencjat, indologia, University of Copenhagen, Wydział Nauk Humanistycznych, Katedra Studiów Międzykulturowych i Regionalnych, Dania

b) Magisterium (M.A.):

1998: magister, tybetologia, University of Copenhagen, Wydział Nauk Humanistycznych, Katedra Studiów Azjatyckich, Dania

2016: magister, indologia, University of Copenhagen, Wydział Nauk Humanistycznych, Katedra Studiów Międzykulturowych i Regionalnych, Dania

c) Doktorat (Ph.D.):

2004: doktorat, indologia i tybetologia, University of Copenhagen, Wydział Nauk Humanistycznych, Katedra Studiów Azjatyckich, Dania

Tytuł rozprawy doktorskiej: “*Karmaphalasambandha* in Verses 17.1-20 of Candrakīrti's *Prasannapadā*”

Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

1999-2000: University of Copenhagen, Katedra Studiów Azjatyckich, Kopenhaga, Dania.

Asystent (*Teaching Assistant*) i wykładowca (*Adjunct Lecturer*) prowadzący seminaria z lektury tekstu, zajęcia z języka tybetańskiego, historii i kultury Tybetu.

2000-2003: University of Copenhagen, Katedra Studiów Azjatyckich, Kopenhaga, Dania.

Doktorant z pełnym stypendium przyznany przez uniwersytet.

2004-2007: Harvard University, Katedra Sanskrytologii i Indologii, Cambridge,

Massachusetts, USA. Stażysta podoktorski (*Post-Doctoral Associate*) z trzyletnim stypendium badawczym przyznany przez Carlsberg Foundation.

2007-2008: Florida State University, Katedra Religii, Tallahassee, USA. Profesor wizytujący

(*Visiting Assistant Professor*) prowadzący zajęcia z następujących zagadnień: filozofia buddyjska, religie Tybetu i Himalajów, religie świata, etyka buddyjska oraz kobieta w buddyzmie.

2009: Korea University, Międzynarodowe Warsztaty Letnie, Seul, Korea Południowa.

Profesor wizytujący na czas trwania programu letniego poświęconego religiom świata.

2008-2010: Geumgang University, Geumgang Center for Buddhist Studies, Nonsan, Korea

Południowa. Profesor (tzw. *Humanities Korea Professor*) i Szef Zespołu Badań Tybetologicznych.

2011-2013: Leiden University, Międzynarodowy Instytut Studiów Azjatyckich, Lejda,

- Holandia. Badacz-stypendysta (*Research Fellow*) z dwoma stypendiami (*fellowships*) przyznanymi kolejno przez następujące instytucje: Gonda Foundation oraz Międzynarodowy Instytut Studiów Azjatyckich.
- 2013: Leiden University, Międzynarodowy Instytut Studiów Azjatyckich, Lejda, Holandia. Koordynator ds. przygotowania wniosku o przyznanie grantu instytucjonalnego na cel projektu badawczego do Mellon Foundation.
- 2014: University of Sydney, Szkoła Języków i Kultur, Sydney, Australia. Wykładowca studiów azjatyckich i buddyjskich, sanskrytu, prakrytu, filozofii buddyjskiej, historii i kultury Indii, historii i kultury Tybetu.
- 2014-2015: Australian National University, Katedra Studiów Azji Południowej i Południowo-Wschodniej, Canberra, Australia. Badacz-stypendysta (*Research Fellow*) ze stypendium badawczym *Endeavour research fellowship*.
- 2014-2016: University of Copenhagen, Katedra Studiów Międzykulturowych i Regionalnych, Kopenhaga, Dania. Profesor (*Associate Professor*) i główny badacz projektu badawczego *Consolidator* finansowanego przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych (ERC) pt. "Narrative Modes of Historical Discourse in Asia" (NAMO).
- 2016-2019: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Neofilologii, Poznań, Polska. Profesor wizytujący i główny badacz (PI) projektu badawczego *Consolidator* finansowanego przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych (ERC) pt. "Narrative Modes of Historical Discourse in Asia" (NAMO).

I. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.):

I.A) Tytuł osiągnięcia naukowego: cykl publikacji pt.:

"The *Dags po'i bka' 'bum* Textual Corpus of Medieval Tibet"

("Korpus tybetańskich tekstów średniowiecznych pt. *Dags po'i bka' 'bum*")

I.B) Publikacje wchodzące w skład osiągnięcia naukowego:

1. Artykuł naukowy: Ulrich Timme Kragh, "Prolegomenon to the Six Doctrines of Nā ro pa: Authority and Tradition", 2011, opublikowany w opracowaniu zbiorowym: Roger R. JACKSON & Matthew T. KAPSTEIN (red.), *Mahāmudrā and the Bka' brgyud Tradition, PIATS 2006: Tibetan Studies Proceedings of the Eleventh Seminar of the International Association for Tibetan Studies, Königswinter 2006*, Beiträge zur Zentralasienforschung, Bonn: International Institute for Tibetan and Buddhist Studies GmbH (IITBS), ss. 131-177. Mój udział procentowy: 100%.
2. Artykuł naukowy: Ulrich Timme Kragh, "The Significant Leap from Writing to Print: Editorial Modification in the First Printed Edition of the Collected Works of Sgam po pa Bsod nams rin chen", 2013a, opublikowany w czasopiśmie recenzowanym: *Journal of the International Association of Tibetan Studies*, t. 7, ss. 365-425. Mój udział procentowy: 100%
3. Artykuł naukowy: Ulrich Timme Kragh, "All Mind, No Text – All Text, No Mind: Tracing Yogācāra in the Early Bka' brgyud Literature of Dags po", 2013b, opublikowany w

opracowaniu zbiorowym: Ulrich Timme KRAGH (red.), *The Foundation for Yoga Practitioners: The Buddhist Yogācārabhūmi Treatise and Its Adaptation History in India, East Asia, and Tibet*, Harvard Oriental Series, t. 75, Cambridge (Massachusetts): Harvard University Press, ss. 1362-1386. Mój udział procentowy: 100%

4. Opublikowana monografia naukowa: Ulrich Timme Kragh, *Tibetan Yoga and Mysticism: A Textual Study of the Yogas of Nāropa and Mahāmudrā Meditation in the Medieval Tradition of Dags po*, 2015, Studia Philologica Buddhica Monograph series 32, Tokio: The International Institute for Buddhist Studies of The International College for Postgraduate Buddhist Studies, 708 stron, z wyjątkiem ss. 30-79 i ss. 156-165, wchodzących w skład osiągnięcia naukowego. Mój udział procentowy: 100%

I.C) Omówienie celu naukowego ww. prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Ogólne wprowadzenie do tematu publikacji

Tradycje religijne i literackie w Tybecie pojawiły się w dwóch głównych etapach. Pierwszy etap trwający od 629 r. n.e. do ok. 901 r. n.e., przypadł na okres panowania tybetańskiej dynastii Yarlung, kiedy Tybetańczycy opracowali pismo, zapoznawali się z tradycjami i piśmiennictwem buddyjskim z Azji Centralnej, Indii oraz Chin, i kiedy pojawiła się rodzima twórczość pisarska. Po okresie dezintegracji politycznej w pierwszej połowie X w. drugi etap odrodzenia kulturowego rozpoczął w późnym wieku X i we wczesnym wieku XI (wg niektórych źródeł rozpoczął się w 978 r. n.e.), i uważa się, że trwa do dziś. Ten etap, zwany “późnym upowszechnieniem nauk [buddyjskich]” (*bstan pa phyi dar*) wiązał się z bogatą wymianą religijną i kulturową pomiędzy uczonymi buddyjskimi z Tybetu i Indii.

Późniejsza epoka charakteryzuje się również oszałamiającą liczbą kompozycji tekstualnych pisarzy tybetańskich obejmujących wszystkie obszary doktryny buddyjskiej i ogólnej twórczości kulturowej. To właśnie w Tybecie w ciągu stuleci powstał jeden z największych przednowożytnych kanonów tekstualnych świata. Teksty tybetańskie są ważne nie tylko dla zrozumienia samej kultury tybetańskiej, ale mają ogromne znaczenie dla zrozumienia historii regionów ościennych, szczególnie Indii i Chin, zważywszy na dużą liczbę dzieł indyjskich zachowanych jedynie w tłumaczeniu tybetańskim, a także stałą obecność (począwszy od późnego wieku XII) tybetańskich uczonych buddyjskich na imperialnym dworze chińskim kolejnych dynastii oraz wpływ religijny i kulturowy, jaki ci uczeni wywarli na cywilizację chińską. Ponadto, w ogóle, wkład Tybetańczyków w rozwój dziedzin intelektualnych – filozofii, epistemologii, etyki, teorii literatury, teorii języka oraz praktyk kontemplacyjnych, takich jak medytacja i joga, jest wkładem w intelektualny rozwój człowieka i nauk humanistycznych w szczególności.

W konsekwencji, późny wiek XI i wiek XII stanowiły w historii kulturowej Tybetu okres formacyjny. Tybetańska religia buddyjska stopniowo przybrała formę czterech głównych tradycji (*lugs*) lub linii przekazu (*brgyud*). Jedną z nich stała się znana jako linia kagjü (*bka' brgyud*). Okres pełnego rozkwitu tradycji kagjü przypadł na czas od połowy XIV w. do 1642 r., kiedy ta szkoła religijna cieszyła się poparciem politycznym, a jej przywódcy religijni wielokrotnie gościli na dworze chińskiej dynastii Ming w Pekinie. Warto przy tym zwrócić uwagę na wzrost znaczenia tradycji kagjü wśród tybetańskich szkół religijnych w procesie

upowszechniania buddyzmu tybetańskiego na skalę globalną współcześnie, tj. począwszy od późnych lat 60. XX w. aż po dziś dzień, zważywszy na fakt, że to właśnie ta tybetańska tradycja buddyjska jest najsilniej reprezentowana i ma najwięcej ośrodków religijnych na Zachodzie i świecie.

Tradycję kagjü w Tybecie zapoczątkowała mała społeczność mnichów pustelników i joginów buddyjskich, którzy zebrali się na szczycie góry w regionie Dakpo (*dags po*) w środkowym Tybecie w połowie XII w. Górę zwano Daklha Gampo (*Dags lha sgam po*), a przywódcą społeczności był mnich buddyjski o imieniu Sönam Rinczen (*Bsod nams rin chen*, 1079-1153). Znano go również pod przydomkami: “człowiek z góry Gampo” (*sgam po pa*), “drogocenny [mistrz] z Dakpo” (*dags po rin po che*) lub “medyk z Dakpo” (*dags po'i lha rje*). Podczas gdy przyjęto, że istnieje parę dzieł, które wyszły spod pióra Sönama Rinczena, jego studenci i późniejsi członkowie społeczności z Dakpo spisali wiele tekstów zawierających notatki z wykładów Sönama Rinczena, kazania, instrukcje medytacyjne, pieśni mistyczne i utwory zaliczane do innych gatunków dyskursu religijnego. Te pisma przekazywano z pokolenia na pokolenie w okresie XIII-XV w., tworząc z nich kompletny korpus tekstów, który zachował się do naszych czasów pod nazwą *Dakpö Kabum* (*dags po'i bka' 'bum*), tzn. “Różnorodne powiedzenia z Dakpo”. W swojej pierwszej redakcji obustronnie drukowanej z 1520 r. korpus składa się z dwóch obszernych tomów zawierających czterdzieści tekstów różnej długości i liczy 734 folio. Zważywszy na ogromne znaczenie tego korpusu dla zrozumienia okresu formatywnego kultury tybetańskiej w ogóle i szkoły kagjü buddyzmu tybetańskiego w szczególności, to właśnie ta kolekcja tekstów pozostaje w obszarze moich głównych zainteresowań badawczych od czasu uzyskaniu stopnia doktora z filozofii buddyzmu indyjskiego we wczesnym roku 2004. Badania poświęcone temu zbiorowi zaowocowały powstaniem serii publikacji przedłożonych niniejszym wraz z wnioskiem o przyznanie stopnia doktora habilitowanego.

Krótką chronologia działań badawczych poświęconych tematowi habilitacji

Moje badania poświęcone korpusowi tekstów *Dakpö Kabum* rozpoczęły się od pracy magisterskiej z dziedziny tybetologii (University of Copenhagen, Dania, 1998). Analizowałem w niej dzieje szczególnej doktryny kontemplacyjnej zwanej *mahāmudrā*, której stworzenie przypisuje się Sönamowi Rinczenowi.

Po studiach doktoranckich (University of Copenhagen, Dania, 1999-2004), które dotyczyły rozmaitych zagadnień z zakresu indologii, otrzymałem podoktorskie stypendium badawcze (*post-doctoral fellowship*) z Carlsberg Foundation na trzyletnie badania w Katedrze Sanskrytologii i Indologii (Harvard University, USA, 2004-2007). Badania podjęte podczas tego stażu na Harvardzie koncentrowały się wokół analizy filologicznej kolekcji pięciu tekstów zawierających notatki z nauk Sönama Rinczena udzielonych zgromadzeniu religijnemu (*tshogs chos*), zachowanej we wspomnianym wcześniej korpusie tekstów. Wymagały one ode mnie konsultowania innych edycji rękopiśmiennych i drukowanych korpusu, średniowiecznych i wczesnonowożytnych. Tym sposobem dotarłem do wielu źródeł i przeprowadziłem pogłębione badania nad ich historią tekstualną.

Wówczas, wygłosiłem dwa referaty na konferencjach międzynarodowych poświęcone moim badaniom nad korpusem, w tym referat na temat jego kompilacji wygłoszony na czternastej konferencji stowarzyszenia International Association of Buddhist Studies (Londyn, Wielka Brytania, 2005) i referat na temat instrukcji dotyczących praktyk religijnych jogi tantrycznej wygłoszony na jedenastej konferencji stowarzyszenia International Association for Tibetan Studies (Bonn, Niemcy, 2006). Wygłosiłem także dwa wykłady gościnne na temat historii drukowania korpusu (Harvard University, konferencja “Themes in Buddhist Studies”, USA, 2006) i historii gatunku tekstów “ nauk [głoszonych] do zgromadzenia” (*tshogs chos*) na University of Virginia (USA, 2007), w ramach East Asian Speaker Series.

W roku akademickim 2007/2008 przyjąłem stanowisko profesora (*Visiting Assistant Professor*) na Florida State University w USA, gdzie prowadziłem rozmaite kursy z zakresu buddologii i religii świata. Jedno z seminariów dla słuchaczy studiów licencjackich było poświęcone religiom Tybetu i Himalajów, w tym także *Dakpö Kabum* i jego doktrynom. Pełniłem również rolę promotora pomocniczego, kierując badaniami doktorantki poświęconymi etyce buddyjskiej. Ponadto, tego samego roku, poprowadziłem inny wykład gościnny na temat tekstów “ nauk [głoszonych] do zgromadzenia” (Geumgang University, Korea Południowa, 2008), stanowiący jednocześnie ogólne wprowadzenie do moich badań nad omawianym korpusem tekstów.

W latach 2008-2010 zajmowałem dwuletnie stanowisko profesora nauk humanistycznych (tzw. *Humanities Korea Professor*) i Szefa Zespołu Badań Tybetologicznych na Geumgang University (Geumgang Center for Buddhist Studies w Korei Południowej). Odpowiadałem wówczas za kierowanie badaniami pięciu-sześciu badaczy podoktorskich, jednego doktoranta i jednego magistranta. Wtedy też wygłosiłem referat na temat elementów buddyjskiej filozofii *yogācāra* obecnych w korpusie badanych tekstów podczas trzydniowej konferencji międzynarodowej. Ponadto, na tej samej konferencji, zatytułowanej “The *Yogācārabhūmi* and the *Yogācāras*”, której gospodarzem było Geumgang Center for Buddhist Studies (Seul, Korea Południowa) wystąpiłem w roli wiceprzewodniczącego. Później podjąłem się redakcji 34 artykułów pokonferencyjnych wydanych w opracowaniu zbiorowym przez Harvard University Press w 2014 r. (Harvard Oriental Series, t. 75, 1429 stron). Co więcej, w tamtym też czasie pracowałem nad kilkoma artykułami o zbiorze *Dakpö Kabum* wchodzącymi w skład omawianego tu osiągnięcia naukowego i rozpocząłem pisanie monografii pt. *Tibetan Yoga and Mysticism*, która stanowi główną publikację przedłożoną wraz z wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Kontynuowałem badania jako badacz-stypendysta (*research fellow*) na Leiden University w Holandii w Międzynarodowym Instytucie Studiów Azjatyckich, jednocześnie realizując kilka projektów badawczych. Wówczas napisałem znaczącą część wspomnianej już monografii *Tibetan Yoga and Mysticism* i wtedy też ukazały się drukiem trzy moje artykuły naukowe włączone do omawianego osiągnięcia naukowego w międzynarodowych czasopismach recenzowanych.

W 2014 r. przyjąłem tymczasowe stanowisko (na dwa semestry) wykładowcy studiów azjatyckich i buddyjskich na University of Sydney w Australii. Kierowałem tam badaniami trzech magistrantów. Program jednego z kursów studiów magisterskich, które prowadziłem,

pt. "Indie, Chiny, Tybet: relacje kulturowe", obejmował dwa zajęcia o tradycjach religijnych Tybetu, w tym krótkie wprowadzenie do tradycji *Dakpö Kabum*. Poza tym wygłosiłem wykład gościnny o teorii zastosowania źródeł historycznych, przy czym większość przykładów ilustrujących poruszone zagadnienia pochodziła z moich wcześniejszych badań nad zbiorem *Dakpö Kabum* (University of Sydney, Australasian Association of Buddhist Studies speaker series, Australia, 2014). Dodatkowo kontynuowałem prace nad monografią *Tibetan Yoga and Mysticism*.

Od grudnia 2014 r. do maja 2015 r. zajmowałem stanowisko badacza-stypendysty (*research fellow*) na Australian National University, w Szkole Kultury, Historii i Języka w stolicy Australii, w Canberrze, finansowanym przez tzw. *Endeavour Fellowship*. Podczas pierwszych kilku miesięcy tego pobytu doprowadziłem do końca prace nad książką *Tibetan Yoga and Mysticism* i złożyłem ją u wydawcy do publikacji. Ukazała się drukiem we wrześniu 2015 r.

W grudniu 2014 r. objąłem stanowisko kierownika projektu i głównego badacza pięcioletniego projektu badawczego pt. "Narrative Modes of Historical Discourse in Asia" finansowanego przez tzw. grant *Consolidator* Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC). Do maja 2015 r. gospodarzem projektu był University of Copenhagen, po czym instytucją goszczącą projekt został Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie jestem obecnie zatrudniony na stanowisku profesora wizytującego. Jestem głównym promotorem czterech doktorantów prowadzących swoje badania w ramach wspomnianego projektu. W kwietniu 2014 r. wygłosiłem referat o problemach teoretycznych źródeł historycznych, w którym sięgałem po przykłady do mojej pracy o *Dakpö Kabum*. Zwołałem, zorganizowałem i przewodniczyłem konferencji liczącej 27 uczestników na University of Chicago (konferencja pt. "Across Text and Source", USA). Później w tym samym miesiącu wygłosiłem wykład gościnny o problemach badawczych napotkanych w trakcie studium korpusu *Dakpö Kabum* na Harvard University, USA (Inner Asian and Altaic Studies Lecture Series, kwiecień 2014). Na koniec, w maju 2016 r., zorganizowałem na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu jednodniowe seminarium międzynarodowe, w którym wzięli udział uczeni ze Szkoły Studiów Orientalnych i Afrykańskich (SOAS), London University. Wygłosiłem wówczas referat o praktykach i naukach jogi wspomnianych w pismach *Dakpö Kabum* (seminarium pt. "Medieval Notions of *Haṭhayoga* in India and Tibet", Poznań, 2016).

Streszczenie i współzależność publikacji składających się na osiągnięcie naukowe

"Prolegomenon to the Six Doctrines of Nā ro pa: Authority and Tradition" (2011)

Autor: Ulrich Timme KRAGH (100%).

Artykuł opublikowany w opracowaniu zbiorowym: Roger R. JACKSON & Matthew T. KAPSTEIN (red.), *Mahāmudrā and the Bka' brgyud Tradition, PIATS 2006: Tibetan Studies Proceedings of the Eleventh Seminar of the International Association for Tibetan Studies, Königswinter 2006, Beiträge zur Zentralasienforschung*, Bonn: International Institute for Tibetan and Buddhist Studies GmbH (IITBS), ss. 131-177.

Badania opublikowane w tym opracowaniu zostały najpierw zaprezentowane w formie referatu na jedenastej konferencji stowarzyszenia International Association for Tibetan Studies w Königswinter, Niemcy, 2006. Zaproponowano mi, abym wziął udział w jednym z jej paneli, którego organizatorem i przewodniczącym był wybitny tybetolog, profesor Matthew T. KAPSTEIN. Po konferencji ukazał się zrecenzowany artykuł w opracowaniu zbiorowym stanowiącym sprawozdanie z dwóch paneli konferencyjnych, opublikowany przez International Institute for Tibetan and Buddhist Studies GmbH, Bonn University, Niemcy. Opracowanie redagowali wiodący uczeni w dziedzinie tybetologii: profesor Roger R. JACKSON (Carleton College, USA) i profesor Matthew T. KAPSTEIN (University of Chicago, USA / École Pratique des Hautes Études, Francja).

W artykule poddałem analizie znaczenie zbioru *Dakpö Kabum* w świetle historii tekstualnej praktyk jogi tybetańskiej znanych jako “sześć doktryn Nāropy” (*n'a ro chos drug*). Po wprowadzeniu do systemu nauk tych sześciu praktyk jogicznych i ich źródeł w indyjskim buddyźmie tantrycznym przeprowadziłem analizę tekstów tradycyjnie uznawanych za autorytatywne źródło lub “teksty źródłowe” (*rtsa ba, mūla*) służące jako instrukcja do tych praktyk. W celu rozważenia wczesnonowożytnej i nowożytnej tradycji tybetańskiej powyższych praktyk, zwróciłem się w swoich badaniach ku obszernemu kompendium tekstów praktyk buddyjskich opracowanemu w drugiej połowie XIX w., pt. *Damngak dzö* (*gdams ngag mdzod*). Zawiera ono sześć tekstów stanowiących autorytatywne źródło wspomnianych nauk jogi, z których cztery są uznawane tradycyjnie za teksty pochodzenia indyjskiego. Badam status historyczny tych tekstów w szczególności, dochodząc do wniosku, że wspomniane teksty w formie, w jakiej zostały odebrane miały niewielkie znaczenie lub nie miały go w ogóle przed wiekiem XVI.

Następnie omawiam serię traktatów sprzed XVI w. poświęconych praktykom jogi w celu ustalenia, które z tych wcześniejszych tekstów uznawano za autorytatywne źródła wczesnej tradycji. Po obszernym przeglądzie dzieł tybetańskich datowanych na XII-XVI w. podsumowano, że w tamtej epoce pojawiły się dwa niewielkie traktaty uznawane za autorytatywne teksty źródłowe tradycji jogi “sześciu doktryn Nāropy”. Te dwa traktaty znajdują się w *Dakpö Kabum*, co świadczy o znaczeniu i potrzebie studiowania tego zbioru i jego kontekstu historycznego dla zrozumienia historii przekazów religijnych w buddyźmie tybetańskim.

Artykuł kończy się obszerną bibliografią źródeł tybetańskich. Jest to pierwszy niemal kompletny wykaz 133 dzieł tybetańskich poświęconych “sześciu doktrynom Nāropy” i relewantnym praktykom jogi, który dostarcza pełnych danych bibliograficznych włącznie z informacją, na ile to było możliwe, o wszystkich dostępnych edycjach rękopiśmiennych i drukowanych.

“The Significant Leap from Writing to Print: Editorial Modification in the First Printed Edition of the Collected Works of Sgam po pa Bsod nams rin chen” (2013a)

Autor: Ulrich Timme KRAGH (100%).

Artykuł opublikowany w czasopiśmie recenzowanym: *Journal of the International Association of Tibetan Studies*, t. 7, ss. 365-425.

Wstępne wyniki badań opublikowanych w niniejszym czasopiśmie przedstawiłem najpierw w postaci referatu wygłoszonego podczas czternastej konferencji głównej, międzynarodowej organizacji buddologicznej, International Association of Buddhist Studies, goszczonej przez Szkołę Studiów Orientalnych i Afrykańskich (SOAS), University of London, w 2005 r. Po czym wyniki bardziej zaawansowanych badań przedstawiłem w 2006 r. na gościnnym wykładzie wygłoszonym na seminarium pt. "Themes in Buddhist Studies" na Harvard University, USA. Organizatorem i przewodniczącym seminarium był wiodący badacz tybetologii, profesor Leonard W.J. VAN DER KUIJP (Harvard University, USA). Artykuł ukazał się w recenzowanym czasopiśmie głównej międzynarodowej organizacji tybetologicznej, *Journal of the International Association of Tibetan Studies*, publikowanym przez University of Virginia, USA.

W tym artykule autor przedstawił pionierskie studium wczesnej historii drukowania w Tybecie i złąbił zagadnienie najwcześniejszej historii tekstualnej zbioru *Dakpö Kabum*, porównując wcześniejszą rękopiśmienną wersję z pierwszym drukiem zbioru wydanym w Tybecie w 1520 r. Porównanie dostarczyło istotnych informacji dotyczących sposobów, jak tekst ulega zmianom, kiedy zmianie ulega forma jego przekazu – z rękopiśmiennej na drukowaną.

Autor rozpoczyna od zarysowania historii techniki drzeworytniczej w Chinach, począwszy od momentu jej wynalezienia w VII w., przechodząc do tematu drukowania większych książek chińskich w IX w. W XIV w. pierwsze teksty tybetańskie zaczęły się ukazywać drukiem na dworze imperialnym dynastii Yuan w Pekinie, a we wczesnym wieku XV technikę drzeworytu wprowadzono do Tybetu. Autor przedstawia obszerną listę pierwszych ksylografów tybetańskich, korzystając przy tym z dokonań takich tybetologów jak: SHEN Weirong, Leonard W.J. VAN DER KUIJP, Kurtis SCHAEFFER, David P. JACKSON czy Franz-Karl EHRHARD.

W dalszej kolejności autor przygląda się bliżej projektom drukarskim prowadzonym przez szkołę kagjü buddyźmu tybetańskiego, tradycję, do której należy zbiór tekstów *Dakpö Kabum*. Wymieniwszy pewną liczbę wczesnych druków innych dzieł, autor podejmuje temat historii tekstualnej *Dakpö Kabum*, czyli "Różnorodnych powiedzeń z Dakpo". Najwcześniejsza znana wersja tego korpusu to rękopiśmienna kompilacja datowana na XIV-XV w. autorstwa niejakiego Lhałanga Paldżora, o którym niewiele wiadomo, dlatego też autor określa tekst mianem "rękopisu Lhałanga Paldżora". Autor dostarcza szczegółowego opisu fizycznego pięciu woluminów rękopisu, stylu pisania, wraz ze szczegółowymi danymi bibliograficznymi jego współczesnych kopii i reprintów. Zaraz potem autor dokonuje podobnego opisu pierwszej edycji drukowanej *Dakpö Kabum*. Jest to książka wydana w dwóch tomach w klasztorze Daklha Gampo (*dags lha sgam po*) w środkowym Tybecie w 1520 r., w postaci dwustronnie drukowanych kart (734 folio) zachowanych w formie mikrofilmów dzięki Nepal-German Manuscript Preservation Project. Opis zawiera tłumaczenie kilku wewnętrznych kolofonów druku, istotnych ze względu na informacje, dzięki którym można zidentyfikować miejsce i czas wydrukowania. Dodatkowo, autor identyfikuje siedem późniejszych druków korpusu, bezpośrednio lub pośrednio opierających się na edycji drzeworytniczej z 1520 r.

Polegając na filologicznych technikach krytyki redakcji i krytyki źródeł, autor dokonuje gruntownej analizy porównawczej dwóch najwcześniejszych wersji korpusu. Dzięki badaniu krytycznemu redakcji autor dokonuje następujących odkryć: (1) niepowiązane ze sobą segmenty tekstualne w rękopisie Lhałanga Paldzora złożono w formie czterdziestu osobnych tekstów składających się na wersję drukowaną z 1520 r.; (2) materiał tekstualny pojawia się w nowym układzie w druku z 1520 r., domyślnie ułożony według gatunków i zawartości; (3) język tekstów był redagowany i poprawiany w wersji drukowanej, aby usunąć archaiczne wyrazy i wygładzić gramatykę, nadając dziełu styl literacki w porównaniu do wcześniejszych edycji rękopiśmiennych, których język wykazywał cechy mowy potocznej.

Studium krytyczne źródła wykazało, że autorstwo wszystkich tych tekstów wtórnie przypisano Gampocie Sönamowi Rinczenowi (Sgam po pa Bsod nams rin chen, 1079-1153) w wersji drukowanej z 1520 r., podczas gdy we wcześniejszych edycjach rękopiśmiennych nie przypisano autorstwa całego zbioru jednemu autorowi, przypisując za to autorstwo osobnych segmentów tekstualnych przynajmniej dwunastu mało znanym postaciom XII-XIII w., o czym dowiadujemy się z wewnętrznych kolofonów korpusu. W artykule wyróżniono dwie formy takiej atrybucji: formę autorstwa przypisywanego piśmiennie (*literal authorship*) oraz formę autorstwa przypisywanego oralnie (*oral authorship*) ze wskazaniem anonimowego lub imiennego skryby bądź osoby sporządzającej notatki. Niniejsza analiza zawiera także szczegółowe omówienie problematycznego autorstwa najbardziej znanej pracy przypisywanej Sönamowi Rinczenowi, obszernego traktatu pt. "Klejnot drogocennego wyzwolenia".

W podsumowaniu artykułu poruszona zostaje kwestia pięciu implikacji, jakie niesie ze sobą zaprezentowana analiza krytyczna redakcji i źródła: (1) wyraźne tytułowanie *Dakpö Kabum* jako "dzieł zebranych Gampopy Sönama Rinczena" jest współczesnym tworem; (2) to twierdzenie pozostaje w zgodzie z faktem, że pierwszy druk korpusu został krytycznie przyjęty przez niektórych intelektualistów tybetańskich szesnastego wieku; (3) wyraźne podkreślanie w tekstach drukowanych Gampopy Sönama Rinczena jako jedyne go autora było częścią szerszego procesu konsolidowania tradycji religijnej kagjü we wczesnej historii jej formowania koncentrującej się na kilku kluczowych postaciach założycieli tradycji, znajdujące odzwierciedlenie we współczesnym piśmiennictwie tybetańskim poświęconym historii religii i biografiom; (4) rola, jaką przypisano Gampocie Sönamowi Rinczenowi jako jednemu z głównych założycieli religijnych tradycji została jeszcze podkreślona w obrzędowości począwszy od wieku XVII. Pojawiły się wtedy nowe teksty obrzędowe i kontemplacyjne poświęcone medytacjom na nauczycieli religijnych (*guru*); (5) po publikacji wersji drukowanej w 1520 r., korpus zyskał na nowym znaczeniu w literaturze kontemplacyjnej z gatunku *mahāmudrā*, co tym bardziej ugruntowało status Sönama Rinczena jako założyciela religijnego.

Każde z tych twierdzeń jest poparte w artykule wnikliwą analizą i omówieniem. W skrócie, autor artykułu wskazuje na niezwykle znaczące współzależności pomiędzy historią tekstualną, wprowadzeniem techniki drukarskiej i konsolidacją historii religijnej i kulturowej. Co za tym idzie, przedstawia znaczenie korpusu w kontekście tego, co zadziało się później, przeplatając ze sobą historię przekazu tekstualnego i historię książki.

“All Mind, No Text – All Text, No Mind: Tracing Yogācāra in the Early Bka' brgyud Literature of Dags po” (2013b)

Autor: Ulrich Timme KRAGH (100%).

Esej opublikowany w opracowaniu zbiorowym: Ulrich Timme KRAGH (red.), *The Foundation for Yoga Practitioners: The Buddhist Yogācārabhūmi Treatise and Its Adaptation History in India, East Asia, and Tibet*, Harvard Oriental Series, t. 75, Cambridge (Massachusetts): Harvard University Press, ss. 1362-1386.

Badania opublikowane w tym artykule zostały najpierw zaprezentowane w referacie wygłoszonym przez autora na konferencji międzynarodowej pt. “The *Yogācārabhūmi* and the *Yogācāras*” zorganizowanej w Seulu, w Korei Południowej, a goszczącej przez Geumgang Center for Buddhist Studies, konferencji, której autor był współprzewodniczącym. Artykuł ukazał się później w opracowaniu zbiorowym zawierającym recenzowane artykuły napisane w oparciu o piętnaście referatów wygłoszonych na konferencji oraz dodatkowe 19 artykułów autorstwa innych wiodących badaczy, których autor zaprosił do opracowania. Książka zredagowana wyłącznie przez autora stanowi obszerne studium indyjskiego kompendium encyklopedycznego nauk medytacji buddyjskiej z IV w. pt. *Yogācārabhūmi*, obejmującego historię recepcji tekstu w Indiach, Azji Wschodniej i Tybecie. Opracowanie ukazało się nakładem Harvard University Press w serii *Harvard Oriental Series* (tom 75) zredagowanej przez profesora Harvardu Michaela Witzela i liczy w sumie 1429 stron.

Podczas gdy dwa artykuły wspomniane powyżej (2011, 2013a) prezentują badania nad *Dakpö Kabum* z perspektywy tego, co nastąpiło później, obecny artykuł koncentruje się na korpusie w świetle tego, co wydażyło się wcześniej. Autor artykułu przyjmuje za punkt wyjścia *Yogācārabhūmi*, pierwszą ważną systematyczną encyklopedię indyjską nauk medytacji buddyjskich, napisaną i skompilowaną w IV w. n.e. Istotą artykułu jest analiza pozostałości nauk, które bezpośrednio lub w przeważającej części pośrednio można wywieść z tekstu pt. *Yogācārabhūmi*. Autor podejmuje zatem także próbę badania wcześniejszego dzieła indyjskiego za pomocą metodologii historii recepcji.

Metoda historii recepcji (*Wirkungsgeschichte*) była tematem rozważań teoretycznych, szczególnie niemieckiego badacza hermeneutyki, Hans-Georga GADAMERA (*Wahrheit und Methode*, 1960). GADAMER postulował, że interpretacja pojawia się w formie hermeneutycznej informacji zwrotnej, którą określił mianem “kręgu hermeneutycznego”. Każde nowe czytanie tekstu zmienia hermeneutyczne ramy podmiotu interpretacyjnego, co umożliwia nowe czytanie tekstu. Autor niniejszego artykułu zapożycza te zasady do badania porównawczego *Yogācārabhūmi* i *Dakpö Kabum*, jednocześnie wprowadzając dwa nowatorskie terminy do tej analizy, tj. “epi-tekst” i “sub-tekst”. Termin epi-tekst (dosłownie “to co jest powyżej tekstu”) jest tu używany do określenia tekstu jako dzieła autorskiego, jako termin abstrakcyjny, który może być uznany za niezależny od jakiegokolwiek konkretnego przypadku tekstualnego. W wypadku studiów klasycznych i średniowiecznych tekst oryginału jest niemal zawsze nieosiągalny. W tym przypadku tekst oryginalny odnosi się do traktatu *Yogācārabhūmi* z IV w. i jego późniejszych tłumaczeń, a także do oryginalnego korpusu *Dakpö Kabum*, którego wcześniejsze warstwy mogą być datowane na wiek XII. Dlatego też autor artykułu porównuje dzieło autorskie, epi-tekst, do fantomu, który się pojawia, ale jest nierzeczywisty. Badacz parający się krytyką źródła i historyk tekstualny postulują istnienie oryginalnego dzieła i dążą

poprzez analizę naukową do jego rekonstrukcji, która jednak zawsze zostaje poza zasięgiem. To, co jest w zamian w zasięgu to tekst w formie jednego lub więcej konkretnych przypadków tekstualnych, tzn., konkretny świadek tekstualny, taki jak rękopis z XIV-XV w. i drzeworyt *Dakpö Kabum* z 1520 r. Te konkretne przypadki są tu określone mianem “subtekstów” (dosłownie “tego, co leży poniżej”). Zauważa się, że analiza tekstualna działa pomiędzy tymi dwoma wymiarami, a artykuł dowodzi, że koniecznym jest wprowadzenie tych dwóch terminów analitycznych do badań danej historii recepcji, mając do czynienia ze starożytnym lub wiekowym materiałem, jak ma to miejsce w tym przypadku.

Po wprowadzeniu i teoretycznych rozważaniach w odniesieniu do traktatu *Yogācārabhūmi* i korpusu *Dakpö Kabum*, autor bada konkretną historię recepcji *Yogācārabhūmi* w korpusie *Dakpö Kabum* w nawiązaniu do trzech rodzajów efektów.

Pierwszy rodzaj jest tu nazwany “efektami formalnymi” oznaczającymi formalne efekty krytyczne odnoszące się do formowania gatunku literackiego. W wersji drukowanej zbiór *Dakpö Kabum* składa się z czterdziestu tekstów, które mogą być podzielone na siedem odmiennych gatunków. Autor artykułu zauważa, że pięć z tych gatunków wykazuje podobieństwo formalno-literackie do stylów pisania zastosowanych w *Yogācārabhūmi*, po czym je omawia.

Drugi rodzaj nazwany “efektami doktrynalnymi” odnosi się do specyficznych kwestii doktrynalnych nauczanych w *Dakpö Kabum*, które można wywieść z *Yogācārabhūmi*. Autor identyfikuje 67 fragmentów w korpusie *Dakpö Kabum*, które zawierają unikalne nauki systemu *yogācāra*. Wśród nich występują: (I) fragmenty stanowiące przegląd doksograficzny doktryny buddyjskiej, w tym szczególnie pogląd widzenia szkoły *yogācāra*; (II) fragmenty, których autorzy twierdzą z punktu widzenia filozofii i nauk kontemplacyjnych, że całe doświadczenie empiryczne jest tylko umysłowe, ale umysł jako taki nie istnieje; (III) fragmenty, których autorzy twierdzą jedynie, że całe doświadczenie empiryczne jest tylko umysłowe; (IV) fragmenty, w których objaśniono, że natura umysłu jest samoświadomością. W artykule zaprezentowano wybór tych czterech rodzajów efektów doktrynalnych, w tym przetłumaczone przykłady, jednocześnie omawiając szczególnie kontekst, w którym pojawiają się one w korpusie *Dakpö Kabum*.

Trzeci rodzaj określony mianem “efekty tekstualne,” oznacza konkretne reprodukcje tekstualnych fragmentów w *Dakpö Kabum* pochodzące z *Yogācārabhūmi* lub z dzieł powiązanych szkoły *yogācāra*. W artykule zidentyfikowano 1.412 takich cytatów i omówiono schemat cytatów, tj. jak cytaty szkoły *yogācāra* zostały rozmieszczone wśród czterdziestu tekstów wersji drukowanej *Dakpö Kabum*.

Autor rozważa następnie, jak te trzy rodzaje efektów są związane z konkretnymi praktykami kontemplacyjnymi praktykowanymi przez społeczność religijną, w której początkowo pojawił się korpus *Dakpö Kabum*. Ten element łączy badanie historii recepcji z nowym rozumieniem historycznym społeczności interpretacyjnej, która otrzymała tekst indyjski, tym samym wprowadzając wymiar podmiotu interpretującego, którego znaczenie podkreślił GADAMER.

Ostatnia część artykułu dotyczy tego, jak nowe rozumienie *Dakpö Kabum* w świetle krytyki recepcji i jego kontekst historyczny pozwalają na nowe czytanie i interpretację traktatu indyjskiego z IV w. Autor kładzie nacisk na trzy kwestie o szczególnym znaczeniu:

(I) potrzebę zbadania kiedy, gdzie i jak pojawiła się specyficzna interpretacja filozoficzna, doksograficzna szkoły *yogācāra* obecna w *Dakpö Kabum* w okresie pomiędzy *Yogācārabhūmi* i *Dakpö Kabum*; (II) potrzebę zrozumienia, kiedy i jak w historii buddyzmu indyjskiego termin „światliwość” (*’od gsal, prabhāsvara*) nabrał znaczenia, w którym występuje w *Dakpö Kabum*, aby wyjaśnić naturę umysłu, w porównaniu do *Yogācārabhūmi*, gdzie termin pojawia się, ale ma dużo mniejsze znaczenie; (III) potrzebę przeprowadzenia dalszych badań nad historią recepcji traktatu *Yogācārabhūmi* jako tekstu praktyk kontemplacyjnych jogi, czego dowodem jest pojawienie się fragmentów tego tekstu w kontekście praktyk jogi w *Dakpö Kabum*.

W podsumowaniu artykułu autor powraca do kwestii terminów epi-tekst i sub-tekst, aby podkreślić ich znaczenie i użyteczność dla analizy historii recepcji.

Tibetan Yoga and Mysticism: A Textual Study of the Yogas of Nāropa and Mahāmudrā Meditation in the Medieval Tradition of Dags po (2015)

Autor: Ulrich Timme KRAGH (100%).

Monografia opublikowana w renomowanej serii *Studia Philologica Buddhica Monograph series*, t. 32, Tokio: The International Institute for Buddhist Studies of The International College for Postgraduate Buddhist Studies, 708 stron, z wyjątkiem ss. 30-79 i ss. 156-165.

Monografia jest zwieńczeniem dwudziestu lat badań autora nad korpusem *Dakpö Kabum* (1997-2015). Wcześniejsze publikacje wykazały znaczenie korpusu w świetle historii religijnej Tybetu i jego tradycji tekstualnej (artykuł 2011). Analizowano w nich historię przekazu tekstualnego korpusu (artykuł 2013a) i rozpatrywano ten korpus tekstów z perspektywy jego znaczenia dla zrozumienia wcześniejszej historii buddyzmu w Indiach i Tybecie (artykuł 2013b). W przeciwieństwie do nich, obecna monografia stanowi znaczące studium samego korpusu, jednocześnie osadzając go w szerszym kontekście historycznym.

W krótkiej przedmowie z podziękowaniami (ss. 15-17) autor zarysowuje osobiste tło dla swoich zainteresowań naukowych badanym tematem, wymienia granty badawcze, dzięki którym mógł realizować badania i wyraża podziękowania dla różnych osób i uczonych, którzy pomogli mu w tychże badaniach na przestrzeni lat.

Właściwa książka rozpoczyna się zatem od “Wstępu teoretycznego” (ss. 19-29), w którym autor wprowadza czytelnika w tematykę korpusu tekstów *Dakpö Kabum*, po czym omawia, jak obecna nauka wypaczyła obraz Gampopy Sönama Rinczena i korpusu, najprawdopodobniej przywiązując zbyt dużo uwagi wyłącznie do raczej suchego traktatu naukowego przypisywanego Sönamowi Rinczenowi, nie poświęcając jednocześnie wystarczającej uwagi 39 innym dziełom korpusu. Najważniejszym zatem celem przyświecającym tej publikacji jest skorygowanie tego obrazu poprzez prezentację obszerniejszego studium całego korpusu. Dalej we wstępie autor prezentuje trzy cele intelektualne książki, z których każdy odpowiada głównej części monografii. Pierwszym celem jest doprowadzenie do kontradystyngtywnej fuzji horyzontów poprzez ponowne zobrazowanie i przywrócenie roli Gampopy jako mistyka i innowatora (Część I książki, rozdziały 1-2). Drugim celem jest zmiana ontologii tekstu poprzez odcięcie korpusu *Dakpö Kabum* od intencjonalizmu autorskiego (Część II, rozdział 3). Trzecim celem jest zaproponowanie neo-strukturalistycznego podejścia poprzez rozłożenie korpusu tekstualnego

na najmniejsze jednostki interpretacyjne i rozpoczęcie określania znaczenia, tworząc współzależności (Część III, rozdziały 4-5). We wstępie teoretycznym omówiono każdy z tych trzech celów w kontekście założeń metodologicznych i przyjętych podstaw hermeneutycznych znajdujących zastosowanie w badaniach nad średniowiecznymi tekstami tybetańskimi przynależącymi do nie-zachodniej wiedzy (*episteme*).

Część I książki (rozdziały 1 i 2) stanowi studium doktrynalne i historyczne głównej, kontemplacyjnej nauki religijnej ukazanej w korpusie, mianowicie tzw. nauk medytacji *mahāmudrā*. W tych rozdziałach autor stawia sobie za cel poszerzenie obecnego zakresu badań nad korpusem *Dakpö Kabum* poprzez zwrócenie uwagi na dotychczas mało badane części korpusu i przedstawienie ich nauk religijnych w kontekście badań dwunastowiecznego Tybetu.

Rozdział 1 (ss. 30-45) stanowi krótki przegląd nauk *mahāmudrā* w formie prezentacji serii krótkich fragmentów z wybranych tekstów korpusu, w tłumaczeniu autora. Rozdział jest nieco poprawioną wersją części pracy magisterskiej autora przedłożonej do nadania stopnia magistra (“*cand.mag.*”) na University of Copenhagen w Danii w 1998 r. Rozdział ten powinno się zatem pominąć przy rozpatrywaniu kandydatury autora do nadania stopnia doktora habilitowanego.

W rozdziale 2 (ss. 46-79) autor omawia, jak nauki *mahāmudrā* Sönama Rinczena zostały przyjęte dziesiątki lat po ich powstaniu. Dlatego też poddaje analizie teksty zawierające krytykę tych nauk autorstwa czołowego przedstawiciela rywalizującej tradycji tybetańskiej, mianowicie Sakja Paṇḍity Kūnga Gjalcena (1182-1253). Analizuje również różnice między naukami Sönama Rinczena i poglądami Sakja Paṇḍity w nawiązaniu do wspomnianej tradycji indyjskiej buddyźmu tantrycznego, z której te nauki się wywodzą. Ten rozdział kończy się omówieniem krytycznym i oceną badań dotyczących prekursorów indyjskich nauk tybetańskiej *mahāmudry* opublikowanych w dwóch artykułach (2006, 2007) przez tybetologa, profesora Klaus-Dietera Mathesa (University of Vienna) w świetle odkryć dokonanych w niniejszej publikacji. Rozdział 2 jest mocno poprawioną i na nowo napisaną wersją części wspomnianej pracy magisterskiej autora z 1998 r. Powinno się go zatem także pominąć przy rozpatrywaniu mojej kandydatury do nadania stopnia doktora habilitowanego.

Część II książki, składająca się jedynie z rozdziału 3 (ss. 82-153), jest studium serii wczesnych biografii religijnych Gampopy Sönama Rinczena napisanych w Tybecie w XII w. Celem autora jest wykazanie, że tradycyjny, tybetański, ale i współczesny, naukowy obraz Sönama Rinczena jako założyciela szkoły kagjü buddyźmu tybetańskiego jest w rzeczywistości wytworem narracji skonstruowanym na podstawie serii średniowiecznych i wczesnonowożytnych biografii. Poprzez porównanie konstrukcji narracyjnej Sönama Rinczena w grupie najwcześniejszych biografii zademonstrowano, że ta narracja rozwinęła się w czasie, a zatem nie jest to jednostronny, dokładny portret historyczny postaci, ale raczej wizerunek religijno-literacki, którego nie da się odizolować od literatury biograficznej, w której się pojawił. Zamiarem autora jest zatem konsekwentne oddzielenie narracyjnego konstruktów biograficznych “Gampopy Sönama Rinczena” od czytania korpusu *Dakpö Kabum*. Jest to ważne z metodologicznego punktu widzenia, ponieważ, jak dowiódł tego autor wcześniej (artykuł 2013a), autorstwo dzieł włączonych do korpusu przypisano Sönamowi Rinczenowi późno, tj. wtedy, kiedy ukazał się druk korpusu w 1520 r. Aby przygotować się

zatem do czytania korpusu bez z góry przyjętych założeń na temat jego autorstwa, dzięki czemu uniknie się postrzegania go jako zbioru tekstów napisanych przez jedną i tą samą osobę, autor ukazuje w niniejszym rozdziale skonstruowaną naturę wizerunku biograficznego Gampopy Sönama Rinczena jako założyciela religijnego i argumentuje, że ów wizerunek nie jest szczególnie relewantny dla samego czytaniu korpusu *Dakpö Kabum*. Autor najpierw dokonuje ogólnego i wyczerpującego przeglądu wszystkich znanych biografii tybetańskich Gampopy Sönama Rinczena, wymieniając siedemnaście tekstów. Potem analizuje i tłumaczy na język angielski, opatrując tłumaczenie stosownym komentarzem, pięć najwcześniejszych biografii datowanych na XII w. Rozdział kończy się krótkim rozważeniem nad strukturą i znaczeniem późniejszych (aż po wiek XX) tradycji biograficznych.

Część III książki (rozdziały 4-5) jest najobszerniejsza w całej monografii. Zawiera szczegółowe studium całego korpusu *Dakpö Kabum*.

W rozdziale 4 (ss. 156-199) autor wprowadza w tematykę korpusu, zarysowując krótkie tło historyczne i skrupulatnie opisując świadka tekstualnego korpusu.

We wspomnianym wprowadzeniu historycznym (ss. 156-165) autor spekuluje o możliwych przyczynach, jakie skłoniły Gampopę Sönama Rinczena do zapoczątkowania nowej tradycji buddyjskich praktyk medytacyjnych. Z tego też powodu omawia, jakie znaczenie miała wizyta w Tybecie wcześniejszego indyjskiego nauczyciela buddyjskiego dla zgromadzenia religijnego, do którego należał Gampopa. Ta część rozdziału (ss. 156-165) jest znacznie poprawioną i na nowo napisaną wersją ustępów z pracy magisterskiej autora (1998), dlatego też tych strony nie należy brać pod uwagę, rozważając nadanie habilitantowi stopnia doktora habilitowanego.

W ostatnim rozdziale (ss. 165-199) autor wyczerpująco opisuje każdy rękopis, ksylograf i współczesny druk *Dakpö Kabum*. Krótki opis dwóch z tych świadków zamieszczono we wspomnianym już artykule (2013a); w obecnym rozdziale monografii dokonano dużo bardziej wnikliwego opisu nie tylko tych dwóch świadków, ale także dziewięciu wersji korpusu i dziewięcioma niekompletnych wersji. Każda wersja jest opisana w szczególności, z uwzględnieniem wszystkich zachowanych druków rozproszonych po całym świecie. Autor jako pierwszy zlokalizował dostępne źródła *Dakpö Kabum*. Identyfikacja każdego druku została osiągnięta w oparciu o gruntowne studium wewnętrznego kolofonu wydawniczego i inne wskazówki, oraz w oparciu o badania porównawcze z zastosowaniem metod krytyki tekstu. To był proces, który zajął jakieś dwa lata pracy badawczej prowadzonej w pełnym wymiarze czasu.

Rozdział 5 (ss. 200-689) jest zdecydowanie najbardziej znaczącą częścią monografii. Zawiera obszerny przegląd, streszczenie i studium korpusu *Dakpö Kabum* na podstawie jego edycji drukowanej z 1520 r. Po wstępnym opisie zawartości druku (ss. 200-204) następuje opis korpusu, tekst po tekście, segment po segmencie, z wyróżnieniem ośmiu gatunków. Tu zamieszczono także tłumaczenia kolofonów wewnętrznych i wymieniono wszystkie kluczowe terminy, rekonstruując ich odpowiedniki sanskryckie w większości przypadków. Ponadto, wymieniono obecne badania naukowe, cytaty i odwołania do poszczególnych części korpusu pojawiające się w piśmiennictwie naukowym.

W podrozdziale 5.1 (ss. 205-215) dokonano przeglądu i streszczenia trzech tekstów biograficznych (*rnam thar*) znajdujących się w korpusie. Te badania doprowadziły do

nowych odkryć dotyczących autorstwa jednej z najważniejszych wczesnych kolekcji biografii, tym samym wykazując potrzebę skorygowania wcześniejszych założeń przyjętych w świecie nauki.

Podrozdział 5.2 (ss. 216-300) dotyczy pięciu tekstów z gatunku “ nauk [wygłoszonych] do zgromadzenia” (*tshogs chos*).

W podrozdziale 5.3 (ss. 301-344) dokonano przeglądu pięciu dzieł należących do gatunku “odpowiedzi i pytań” (*zhus lan*).

W podrozdziale 5.4 (ss. 345-395) dokonano analizy sześciu traktatów informujących o instrukcjach jogi medytacji tantrycznej, które należą do systemu “sześciu doktryn Nāropy” (*nā ro'i chos drug gi khrid yig*).

W podrozdziale 5.5 (ss. 396-481) omówiono dziewięć tekstów związanych z instrukcjami medytacyjnymi *mahāmudry* (*phyag chen gyi khrid yig*).

Podrozdział 5.6 (ss. 482-607) obejmuje dziewięć dzieł o różnorodnej zawartości (*gsung thor bu*).

W podrozdziale 5.7 (ss. 608-611) streszczono dwa krótkie hymny pochwalne (*bstod pa*) Gampopy Sönama Rinczena.

Podrozdział 5.8 (ss. 612-689) poświęcony jest dwóm obszernym traktatom dotyczącym “stopni ścieżki” (*lam rim*).

Monografia kończy się listą skrótów (s. 691), uwag technicznych dotyczących tłumaczenia tybetańskiego i użycia rekonstruowanych terminów sanskryckich (ss. 692-693) oraz bibliografią (ss. 695-708).

W tych podrozdziałach dokonano przeglądu całego korpusu w celu otwarcia nowego obszaru badań w dyscyplinie tybetologii. Chociaż nie dokonano pełnego tłumaczenia tego masywnego korpusu, które z pewnością jest nie do wykonania dla jednego badacza, nawet jeśli pracowałby nad nim dziesiątki lat, to dokonanie streszczenia każdego segmentu korpusu, z przywiązaniem szczególnej uwagi do znaczących ustępów, objaśnień, terminów, i innych aspektów dotyczących zarówno zawartości, jak i stylistyki tekstu, umożliwi badaczom dostęp do materiału, który w innym przypadku byłby osiągalny jedynie w oryginalnej formie, w języku tybetańskim. Autor utrzymuje, że wspomniana metodologia jest najbardziej odpowiednim podejściem przy zapoznawaniu się i pracy z tak dużym korpusem tekstów. Dalsze badania mogą opierać się na wybranych segmentach tekstualnych, które w posumowaniu uznano za zasługujące na specjalną uwagę.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych:

Moja wczesna praca badawcza koncentrowała się wokół zagadnień buddologicznych, tekstów źródłowych w języku tybetańskim, sanskryckim i klasycznym chińskim. Podczas studiów doktoranckich na University of Copenhagen opublikowałem dwa hasła encyklopedyczne na temat buddyjskich traktatów scholastycznych z Chin. Pierwsze hasło dotyczyło traktatu *Apidamo jiyimen zulun* (阿毘達磨集異門足論, **Samgītiparyāya*), a drugie tekstu *Shishe lun* (施設論, **Prajñaptiśāstra*). Opublikowano je kolejno w 2002 i 2003 r. w słowniku internetowym *Digital Dictionary of Buddhism* (<http://www.acmuller.net/ddb/index.html>) redagowanym przez profesora A. Charlesa Mullera.

W tym samym czasie, opublikowałem artykuł przeglądowy pt. "The Extant Abhidharma Literature" opisujący wszystkie teksty źródłowe literatury scholastycznej z gatunku *abhidharmy* zachowane w językach: palijskim, sanskryckim, tybetańskim i chińskim. Artykuł ukazał się w czasopiśmie recenzowanym *Indian International Journal for Buddhist Studies* (t. 3, 2002, ss. 123-167).

W oparciu o moje dwuletnie doświadczenie w nauczaniu klasycznego języka tybetańskiego na Copenhagen University, opracowałem i opublikowałem duńskie tłumaczenie najbardziej znanego i kompletnego podręcznika do nauki klasycznego języka tybetańskiego w języku niemieckim, mianowicie *Lehrbuch der klassischen tibetischen Schriftsprache* autorstwa Michaela Hahna. Moje tłumaczenie na język duński ukazało się pod tytułem *Lærebog i det klassiske tibetanske skriftsprog* (Kopenhaga: Museum Tusulanums Forlag, 2003, 374 stron). Dom wydawniczy Museum Tusulanums Forlag jest głównym wydawnictwem akademickim afiliowanym przy University of Copenhagen.

Po uzyskaniu stopnia doktora w 2004 r., dokonałem przeglądu i stosownych korekt, a następnie opublikowałem moją rozprawę doktorską w renomowanej serii wydawniczej w dziedzinie buddologii, zapoczątkowanej przez Vienna University. Monografia nosi następujący tytuł: *Early Buddhist Theories of Action and Result: A Study of Karmaphalasambandha in verses 17.1-20 of Candrakīrti's Prasannapadā* (Wiener Studien zur Tibetologie und Buddhismuskunde, t. 64, Wiedeń: Arbeitskreis für tibetische und buddhistische Studien Universität Wien, 2006, 422 stron). Jest to studium opierające się na metodach krytyki tekstu i tłumaczenie rozdziału pt. *Karmaphalaparikṣā* z sanskryckiego tekstu zatytułowanego *Prasannapadā* autorstwa filozofa buddyjskiego z VII w. Czandrakirtiego (Candrakīrti) dokonane w porównaniu z innymi zachowanymi komentarzami indyjskimi do tekstu *Mūlamadhyamakārikā* autorstwa indyjskiego pisarza z II w., Nagardżuny (Nāgārjuna). Jednocześnie jest to obszerne studium wczesnych teorii buddyjskich dotyczących pojęcia *karman*, w oparciu o źródła sanskryckie, palijskie, chińskie i tybetańskie.

W dwóch późniejszych artykułach naukowych podjąłem inne tematy związane z badaniami doktoranckimi poświęconymi indyjskiemu filozofowi Czandrakirtiemu (Candrakīrti). Pierwszy z tych artykułów pt. "Classicism in Commentarial Writing: Exegetical Parallels in the Indian *Mūlamadhyamakārikā* Commentaries" wydano w czasopiśmie recenzowanym *Journal of the International Association of Tibetan Studies* (t. 5, 2009, ss. 1-66). W tym artykule podejmuję się krytycznego omówienia możliwych metodologii badania paralel tekstualnych w indyjskiej twórczości komentatorskiej. Przytaczam też konkretne przykłady tekstów paralelnych występujących w buddyjskim piśmiennictwie komentatorskim z Indii okresu wczesnego średniowiecza do tekstu *Mūlamadhyamakārikā* Nagardżuny zachowanych w językach: sanskryckim, chińskim i tybetańskim. Autor artykułu dowodzi znaczenia czytania tekstów indyjskich pomiędzy ich komentarzami, jednocześnie wskazując na ustępy często przywłaszczane przez późniejszych pisarzy z komentarzy nawet wtedy, kiedy stanowiska filozoficzne i interpretacyjne przyjęte przez pisarzy są uznawane za takie, którym przeciwstawia się późniejsza tradycja.

Drugi artykuł pt. "Of Similes and Metaphors in Buddhist Philosophical Literature: Poetic Semblance through Mythic Allusion" opublikowano w czasopiśmie recenzowanym i

indeksowanym (Arts & Humanities Citation Index) *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* (t. 73.3, 2010, ss. 479-502). W tym artykule stawiam pytanie, czy buddyjska literatura narracyjna ma znaczenie dla czytania klasycznych buddyjskich traktatów filozoficznych. Przyglądając się serii metafor i porównań ptaków odnajdywanych w rozmaitych dziełach pisarza indyjskiego Czandrakirtiego (VII w.), twierdzę, że te porównania nie mogą być zrozumiane na podstawie argumentacji filozoficznej lub zajętego w tekstach stanowiska doktrynalnego, oraz że stosując je z góry założono znajomość wybranych opowiadań buddyjskich pochodzących z różnych gatunków narracyjnych.

Zajmując się indyjską filozofią buddyjską i badaniami podoktorskimi poświęconymi buddyjskiej społeczności kontemplacyjnej z dwunastowiecznego Tybetu, zainteresowałem się innym obszarem badawczym począwszy od 2007 r. Podjąłem temat pisarek sanskryckich epoki średniowiecza w oparciu o kombinację metodologii z zakresu gender studies, studiów feministycznych oraz studiów indyjskich tradycji tantrycznych. Dotarłem do 31 buddyjskich źródeł pisanych przypisywanych tradycyjnie dziesięciu autorkom, datowanych na okres od IX do XI w. Zacząłem badać te źródła w celu przygotowania antologii tekstów przetłumaczonych na język angielski i opracowanych z zastosowaniem aparatu krytycznego. Wszystkie teksty należą do buddyjskich tradycji tantrycznych i obejmują rozmaite gatunki literackie, w tym poematy mistyczne, komentarze, dzieła obrzędowe, traktaty kontemplacyjne i biografie.

Mój pierwszy artykuł na ten temat ukazał się w 2010 r. pt. "On the Making of the Tibetan Translation of Lakṣmī's **Sahajasiddhipaddhati*: 'Bro Lotsā ba Shes rab Grags and his Translation Endeavors (Materials for the Study of the Female Tantric Master Lakṣmī of Uḍḍiyāna, Part 1)" w czasopiśmie recenzowanym i indeksowanym (A&HCI index) pt. *Indo-Iranian Journal* (t. 53.3, 2010, ss. 195-232). Dzięki szczegółowej analizie historycznej wielu kolofonów tekstualnych dokonałem dokładnej datacji jedyne zachowanego źródła znaczącego średniowiecznego tekstu buddyjskiego autorstwa kobiety, obszernego komentarza Lakṣmī pt. *Sahajasiddhipaddhati*, który zachował się jedynie w tłumaczeniu tybetańskim autorstwa Dro Locały Szeraba Draki z późnego wieku XI. Tekst ten jest najprawdopodobniej pierwszą istotną kompilacją bibliograficzną w indyjskiej tradycji buddyjskiej, dlatego też przedstawia sobą dużą wartość. W artykule dokonano również obszernego przeglądu buddyizmu tantrycznego i działalności translatorskiej w Tybecie i Nepalu w XI w.

Mój drugi artykuł o pisarkach buddyjskich pt. "Appropriation and Assertion of the Female Self (Materials for the Study of the Female Tantric Master Lakṣmī of Uḍḍiyāna)" ukazał się w czasopiśmie recenzowanym i indeksowanym (A&HCI index) pt. *Journal of Feminist Studies in Religion* (t. 27.2, 2011, ss. 85-108). Zawarłem w nim szczegółowe studium feministyczne dzieł pisarki z X w., Lakṣmī z Uḍḍiyāny, autorki buddyizmu tantrycznego z doliny Swat w Pakistanie. Dowiołem tego, jak późniejsi autorzy napisali na nowo historię jej życia w porównaniu do jej autobiografii zachowanej w **Sahajasiddhipaddhati*. Przeanalizowałem także, jak autorka wykreowała swoje literackie ja poprzez zawłaszczenie elementów z buddyjskiej tradycji tantrycznej zdominowanej przez mężczyzn, jednocześnie zapewniając sobie swoją własną podmiotowość kobiecą na wiele subtelnych sposobów.

W 2010 r. wzbogaciłem swój obszar badawczy o jeszcze jeden temat z dziedziny indologii, mianowicie kanon literacki mniejszości religijnej indyjskich dżinizmów. Po tym jak wziąłem udział w sześciotygodniowym kursie badawczym na temat dżinizmu w Indiach

podczas International Summer School for Jaina Studies w 2010 r., opublikowałem artykuł pt. "Personal Biography in Jaina Literature" w czasopiśmie *Śramaṇa* (t. 62.1, 2011, ss. 103-127). Czasopismo *Śramaṇa* jest recenzowanym, renomowanym indyjskim periodykiem w dziedzinie studiów dżinijskich, publikowanym od lat 30. XX w. przez Indological institute Parshwanath Vidyapeeth w Waranasi. Niniejszy artykuł jest ogólnym opracowaniem gatunku biografii w średniowiecznej literaturze dżinijskiej tradycji *digambara* i *śvetāmbara*. Zawarto w nim także spostrzeżenia porównawcze na temat podobnych zjawisk w dziejach średniowiecznej literatury buddyjskiej i hinduskiej.

Po artykule wspomnianym wyżej ukazał się kolejny o literaturze dżinijskiej w 2013 r.: "Localized Literary History: Sub-Text and Cultural Heritage in the *Āmer Śāstrabhaṇḍār*, A Digambara Manuscript Repository in Jaipur" w czasopiśmie recenzowanym *International Journal of Jaina Studies* (t. 9.3, Londyn: School of Oriental and African Studies, University of London, 2013, ss. 1-53). Czasopismo to jest najważniejszym periodykiem w dziedzinie studiów dżinijskich w Europie. Publikacja była zwieńczeniem badań terenowych podejmowanych w trzech etapach w instytucie badań dżinijskich w Dżajpurze, w Indiach (Apabhramsa Sahitya Academy). W akademii zgromadzono znaczącą kolekcję rękopisów sanskryckich i prakryckich zwaną *Āmer Śāstrabhaṇḍār*. Podczas wspomnianych badań terenowych pracowałem właśnie nad nią, podejmując się katalogowania i klasyfikowania głównych gatunków i prac w niej występujących. W artykule poddano gruntownej krytyce zasady generalnie stosowane przy pisaniu historii literatury, tzn. ideę "literatury" jako zjawiska abstrakcyjnego. Zilustrowano te zasady, sięgając do istniejących historii literatury tradycji dżinijskiej w językach: angielskim, niemieckim, hindi i gudżarati. Następnie zaproponowano nowe podejście do historii literatury w oparciu o metody mikrohistorii, mianowicie pisanie historii literatury wyłącznie z perspektywy konkretnego archiwum rękopisów, w tym przypadku archiwum *Āmer Śāstrabhaṇḍār*. Zanalizowano część archiwum i omówiono, jak to nowatorskie podejście różni się od tego, które pojawia się w standardowych historiach literatury dżinijskiej. Artykuł jest zatem istotny nie tylko z punktu widzenia studiów literatury dżinijskiej, ale także z szerszej perspektywy dla krytycznej oceny historii literatury jako takiej.

Ostatni krok w toku moich badań stanowi próbę wyjścia z wąskiej dziedziny klasycznych i średniowiecznych studiów buddyjskich, filologii azjatyckiej oraz indotybetańskiej historii literatury. Staram się wnieść wkład do nauk humanistycznych z szerszej perspektywy dziedzin krytyki literackiej, narratologii oraz teorii historii. W ramach pięcioletniego grantu *Consolidator* przyznanego przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych (ERC) na rzecz projektu "Narrative Modes of Historical Discourse in Asia" (NAMO), kieruję, we współpracy z innymi badaczami, badaniami struktur narracyjnych w historiografii sanskryckiej, perskiej, tybetańskiej i chińskiej, obejmującej okresy: klasyczny, średniowieczny, wczesnonowożytny i współczesny. Naszym zamiarem jest, używając klasycznych azjatyckich pojęć narracyjnych pojawiających się w traktatach o poetyce, dramaturgii i epistemologii, opracować nową pożyteczną metodologię badań azjatyckiej narracji historycznej. Projekt rozpoczął się w grudniu 2014 r. i zakończy się w listopadzie 2019 r.

Jak do tej pory opublikowałem jeden artykuł, którego tematyka wpisuje się w ten nowy obszar badawczy, mianowicie "Dogmas of Superficiality: The Episteme of Humanism in

Writings by Taiwanese Historians Huang Chun-chieh, Wong Young-tsu, and Hu Chang-tse” w opracowaniu zbiorowym *Chinese Historical Thinking: An Intercultural Discussion*, redagowanym przez Huang Chuang-chieh i Jörna Rüsena (Göttingen: V&R Unipress, Vandenhoeck & Ruprecht, 2015, ss. 143-155). Recenzuję w nim ostatnie dokonania trzech teoretyków tajwańskich odnośnie statusu humanizmu w chińskim piśmiennictwie historycznym. Omawiam krytycznie problem przeniesienia idei europejskich w kontekst azjatycki, w porównaniu do pokrewnych opracowań podobnych problemów teoretycznych w dziedzinie studiów latynoamerykańskich, sięgając do prac Roberto Schwarza i Eliasa J. Paltiego. Następnie proponuję inne ramy hermeneutyczne dla międzykulturowej analizy kontekstualnej, którą określam mianem “tworzenia znaczenia transformatywnego”.

Kolejne publikacje poświęcone zagadnieniom z tego nowego obszaru badawczego są w przygotowaniu. Jedną z nich jest obszerne opracowanie zbiorowe dotyczące pojęcia humanistycznego “tekst” i pojęcia historycznego “źródło” w dyskursie porównawczym pomiędzy zachodnimi naukami humanistycznymi a tradycjami azjatyckimi. Opracowanie jest wynikiem konferencji międzynarodowej, którą zorganizowałem i której przewodniczyłem na University of Chicago w kwietniu 2016 r. (27 uczestników). Druga publikacja w przygotowaniu, także redagowana przeze mnie, to specjalne wydanie czasopisma poświęconego “możliwości tego, co na zewnątrz” z udziałem ośmiu badaczy. Autorzy artykułów skupiają się na rozważaniach teoretycznych dotyczących intelektualnych tradycji i historii, które wychodzą poza zasięg i wiedzę globalnych nauk humanistycznych. Publikacja jest wynikiem panelu konferencyjnego, który zorganizowałem i któremu przewodniczyłem podczas drugiej konferencji sieci badawczej International Network for Theory of History w Brazylii, w sierpniu 2016 r. Trzecia książka w przygotowaniu to opracowanie poświęcone najistotniejszym pojęciom europejskiej i chińskiej myśli historycznej, obecnie współredagowane przez Jörna Rüsena, Achima Mittaga, Chang-tze Hu i mnie. Jest ona wynikiem trzech międzynarodowych warsztatów poświęconych tym pojęciom, które odbyły się w Pekinie w 2014 r., na Tajwanie w 2015 r., i ponownie w Pekinie w roku 2016.